

ser usual a València, i que Desclot coneixia d'allà.

Després: «que més no-us caldrà d'això *corruixar-vos* / si tots sou contents que yo m'i entravesse», a la *Brama dels Llaudadors* (v. 228), on ja presenta el matís de 'molestar-se, preocupar-se'. El substantiu derivat *corruixes* anà prenent després, cada cop més, el matís de 'atrafegament, maldecaps' i 'precipitació' (una mica com el cast. *apuros*, que a l'Argentina s'ha convertit en 'pressa, cuitament, urgència'). Però el matís de preocupació no ha desaparegut tanmateix: en *La Dona* 10 *saina* del «Sueco» Bernat i Baldoví *corruixes* són encara més aviat 'maldecaps' que 'presses' (1910, p. 112). Carles Ros (1762) ja precisava així: «decimos: no-m vingues ara en *corruixes*» aclarint «y también quando se quiere una cosa con precisión, que es de poca importancia, y no haze perjuicio detenerla, se dize: ay *corruixes que té vosté*».

Fins en les ocasions i textos en què ja va predominant el sentit de 'pressa', encara hi ha un fort matís d'ansietat o preocupació que l'acompanya. A Pinet 20 ens definien una persona *koruixosa* «una que va sempre atrafegada», a Benifairó de Valldigna *sempre va en koruixes* «atrafegat, en presses», a Barx «atrotinat, en apuros» (1962), en el Maestrat *corr-* i *curruixes* «presses, afanys», però també «caguetes, cursos». I en textos literaris veiem més clar que el sentit és bastant més el d'«angúnies, preocupacions» que el de la celebritat: «com s'acosta l'hora del dinar --- s'afanya la bona dona per dispondre un perol d'arròs --- mentres ella, plena de *corruixes* y de sudor, es menja per portar a cap son propòsit, un fillet de 6 anys li dóna un assalt a la cistella ---», Faustí Barberà (de l'Horta, 1912, BDLC VII, 424), «cada dia més esvalait i en més *corruixes*, veia com perdia terreno; i son patir era molt, perquè no sabia com s'arremataria aquell patir», Morales Sanmartín, «que en pensar en esta chica, les potències s'entúrbien, / los sentits me bamvoletjen, / y em trobe ple de *corruixes*, / pitjor que els gats en giner», en una composició de la fi del S. XVIII.

Es tracta, doncs, d'un equivalent dels mots francesos *courroucer*, *courroux* (fr. ant. *corrocier*, *corroz*), i it. *corrucciare*, *corruccio* [Dante i autors del S. XIII] 'ira, enfelloniment', 'odi concentrat', en un i altre idioma tan antics com la llengua, en italià també *scorrucciarsi* 'indignar-se' que apareix també de tant en tant en el cast. ant. *corroçar* [fi S. XIII, des de la trad. alfonsina de Lucà, i sobretot en textos aragonesos], que queda més en un terme afectiu *escorrozo* 'disgust, indignació' en diversos autors del S. XVI i princ. XVII, veg. aquest article en el DECH (II, 708); on es donen raons per creure que el mot ll. vg. *CORRUPTIARE, d'on prové tot plegat això és més aviat un derivat parasintètic de COR RUPTUM 'cor trencat, aclaparat' que no pas de CORRUMPERE 'corrompre'.

No hi ha prova que en català existís el mot, però 25 degué tenir alguna perpetuació hispànica, encara que menys vigorosa que part delà dels Pirineus, i aquesta es pogué mantenir en el domini castellà-aragonès i també en el mossàrab, d'on el *corruixar-se* i *corruixes* valencians, que precisament per no pertànyer al llen-

guatge vell de Catalunya caigué en la nostra llengua sota una influència creixent dels derivats de *córrer*, que orientà més i més l'evolució del significat en el nou sentit: en particular, modernament *corruixes* s'anà acostant a un sentit com el de *corredisses*.

De tota manera el mot sembla no haver estat estrany al mossàrab baleàric, car a Eivissa apareix un *carruixos*, si bé en aquest la idea de 'angúnies' degué tendir a pendre el matís de 'por': «ses dos calavères, una a's costadet de s'altra, tornaven a estar presents; qui més qui manco, des jóvens, s'entén, tenia es *carruixos* i ses comes que li tremolaven», Castelló (*Rond Eiv.*, 58) (el cast. antiq. *escorrozo* té un sentit bastant vague i ample que sembla ser sovint més aviat 'esca- 15 rafall' i «cosa mal hecha»).

De tota manera la -x- correspon a l'evolució fonètica del mossàrab i no pas a la del català, el cast. o el francès, i s'acosta com és normal a la ċ de l'italià. Com vaig indicar en *LleuresC* (204n.) i *E. T. C.* II, 154, quan la ċ mossàrab es trobava en posició intervocalica apareix afeblida en ġ: *Carraixet* CARICETUM, *Cabrafeixet* CAPRIFICETUM.

El mot mossàrab valencià *corruixar-se* apareix també en StVicentF, però ací en una forma alterada *corruscar-se*, *corruscat*: «si tu vas pel carrer, e vet que hù jure de Déu, tu te deus mostrar *corruscat*, dient: 20 ¿e no haveu vergonya de jurar axí lo nom de Déu? --- si fa alguna fetilla com fan algunes que, quan pedrege, lancen la çabata del peu esquerre en la carreta, o los ferres de cuynar, de sobines, *corruscar-se* contra tals persones» en el volum dels *Sermons* que prepara el meu alumne Will. Harrison per a la publicació, f° 94r16 i 94r21; en la part ja publicada dels *Sermons* apareix repetidament el participi *corruscat*: 30 «vejam per quins peccats ell, ton germà, és irat e *corruscat* contra nosaltres» (II, 216.32), «yo só l'àngel Gabriel --- e tu no-m vols creure, e per ço te dich que tu tornaràs mut --- L'àngel girà la esquena, quasi com tot *corruscat*, e desaparech-li» (II, 15.23), i també el verb «--- tant com lo món durarà e --- en l'altra vida --- car Jesuchrist ara no-s *corrusque* dels peccats tants que s'i fan, mas en l'altra ---» (II, 153.3).

La identitat de significat i construcció junt amb la gran semblança de forma no permeten dubtar que es tracta del mateix mot *corruixar-se* que hem vist en fonts valencianes no gaire més tardanes, però ací degué alterar-se per una contaminació. Quina fou aquesta, amb caràcter principal, ho endevinem per un altre passatge, on el ms. porta un tros de la frase en forma 50 llatina: «a Déu, a Déu recorri [*< recórria=recóre(g)a*], alias *corruscatur*» (II, 218.31); car no és de creure que el sant usés un llenguatge tan estrany i macarrònic amb un verb purament valencià, però dins una frase llatina («alias ---») i amb el verb en conjugació llatina: es tracta de *coruscare* 'llampegar', 'brandar, colpir amb una llança', usat transitivament (i també amb construcció intransitiva): el sant segurament volgué dir ací, amb una llatinada de les que intercalava en els sermons de vegades, 'si no recorre a Déu, Déu el fulminarà o li clavarà llançada', 'altra-